

jsou obvykle účastníci kooperativní situace vůči sobě navzájem více ochotní.

Kooperativní postoj jako každý postoj je určitou strukturou, obsahující rozmanité komponenty. Je zajímavým problémem, jaké komponenty jsou v kooperativním postoji zahrnuty. Do kooperativní připravenosti se zahrnuje připravenost pomoci, tolerance vůči partnerovi a sociální vhléd. Vyšlo se z hypotézy, že kooperativnější postoj vede k vyšší vzájemné komunikaci, ta podmiňuje koordinaci společné činnosti, a tím dochází k lepšímu výkonu. V laboratorním výzkumu bylo sledováno řešení matematicko-logického problému u tříčlenných skupin, které se lišily v kooperativních postojích, zjišťovaných škálováním bezprostředně před hlavní etapou spolupráce. Potvrdila se hypotéza, že kooperativnější postoj povede k vyššímu výkonu jak v situaci sdělování výsledků, tak i v situaci sdělování cílů. Více kooperativní skupiny, které koordinovaly spolupráci v první fázi podle informací o zvolených individuálních cílech, byly během druhé fáze spolupráce v komunikaci neaktivnější a v řešení problémů nejúspěšnější.

Mnohé sociálně-psychologické jevy se vymykají laboratornímu zkoumání. Na druhé straně nelze popřít, že spolupráce skupiny lidí při uskutečňování přijatého společného cíle je proces, v němž se objektivně projevují nejen individuální zvláštnosti členů skupiny, ale také jejich vzájemné působení a meziosobní vztahy, ovlivňované také tímto procesem spolupráce. Z toho vyplývá, že objektivní údaje a průkazná zjištění získané laboratorní analýzou procesů kooperace a komunikace u většího počtu skupin lze pokládat za vhodné východisko pro jejich ověřování v širších sociálních souvislostech.

V. Řehan – sociální status a hodnotová orientace mladé generace

Vladimír Řehan (nar. 1948) je v současnosti vedoucím katedry psychologie a zároveň děkanem FF PU v Olomouci. Po absolvování studia psychologie pracoval jako klinický psycholog v Psychiatrické léčebně ve Šternberku. Na PU působí od

r. 1990. Je aktivní hlavně v oblasti sociální psychologie a léčby závislostí, zejména na alkoholu.

Jeho výzkumná činnost se soustředila na průniky sociální a klinické psychologie, psychoterapie a komunitní léčby závislostí. V současné době se podílí na rozsáhlém výzkumu sociálně-psychologických charakteristik české populace, ze kterého vyjímáme nejnovější poznatky.

Dílčí výzkum sociálního postavení a hodnotové orientace mladé generace realizoval společně s P. Cakirpalogluem (původem z Makedonie). Výzkum byl proveden na velkém vzorku 1074 osob ve věku 18–22 roků. Nepotvrdil se předpoklad, že příslušnost k určité sociální vrstvě zřetelně ovlivňuje strukturu či hierarchii hodnot. V české populaci patrně prozatím není sociální příslušnost ke konkrétní vrstvě natolik určující, aby autoři mohli předpokládaný vliv dokázat. Mladá generace je méně pragmaticky a hédonisticky orientovaná, než napovídá povrchní zkušenost. Dává v životních cílech přednost svobodě, rodinnému bezpečí, zralé lásce, štěstí, upřímnému přátelství, míru ve světě a vnitřní harmonii. Analýzou získaných dat bylo zjištěno, že preference moudrosti je úzce spojena s preferencí sebeúcty a upřímného přátelství. Naproti tomu se s moudrostí a sebeúctou neslučují pohodlný a vzrušující život či pocit úspěšnosti. Tato zjištění budou dále srovnána s výsledky šetření v „rodičovské“ generaci (věk 35–45 let).

1. Čermák – agrese a antisociální chování

Ivo Čermákovi (nar. 1956), řediteli Psychologického ústavu AV ČR v Brně, se podařilo v knize „Lidská agrese a její souvislosti“ (1999) přehledně klasifikovat druhy agrese. Důležité je např. autorovo připomenutí tzv. instrumentální agrese. Jestliže je nějaký typ agrese posílen úspěchem, pak je později znovu použita k opakovanému dosažení úspěchu. Nebezpečnost uplatňování tohoto druhu agrese je společensky varující.

Agrese je oprávněně pojata v souvislosti s aspekty mravními. Takové pojetí je potřebné. Například od hněvu destruk-